Székesfejérvár, 1900. VII. évfolyam, 140. szám. Kedd, December 11.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz . márc. 6-án

Előfizetési árak:
Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és . . . n este.
Szerkesztőség: Jókai-utcza 10.
Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utcza 4. sz.)

Az ellenfél.

A Széll-kormánynak egyetlen politikai ellenfele van, a néppárt. Sőt, ha a dolgokat a maguk mélyebb inditó okai szerint mérlegeljük, körülbelül azt láthatjuk, hogy ellenségének tekinti pártunkat. A kormányelnök sokat beszél, polemizál mindenfelé, itt-ott összeméri fegyverét a függetlenségi párttal, hiszen a hirdetett elvek szerint ez állana a kormánypárt programmjával legélesebb ellentétben. De a kutatva szemlélő előtt mindig ugy tünik fel, hogy a kormány és a kormánypárt nem tudja eléggé komolyan venni ezt a pártot, harminczhárom esztendős tapasztalat arra tanitotta meg, hogy az elvek nagyhangu hirdetése még nem képez veszedelmet az ország gyeplőtartóira, hiszen ha kenyértörésre talál a dolog kerülni, az éhes, orditó farkasok kezes bárányokká változnak át és szivesen menekülnek a jószivü pásztor gondozó oltalma alá. Azért a függetlenségi párttal való harcz csak ugy tessék-lássék módjára van összeszerkesztve.

A nemzetiségekkel igen szépen meg tud lenni a kormány egy fedél alatt. Igaz, hogy azok sokszor a magyar nemzeti államesme ellen izgattak. Az oláhok a nagy, hatalmas Romániáról álmodoztak és álmodoznak ma is, a mikor a szép Erdélyországot, talán melléje Bihart, Krassó-Szörényt is a hatalmas dákó-román uralom alá hajtanák. A szászok a nagy Németországról álmodoznak, idegenek akarnak lenni a magyar nemzet testében s vigan hangoztatják: Deutschland über alles. A jószivü Széll-kormánynak ez ellen sincs erős szava. Minek? Kiegyeznek. Azok a nemzetiségek küldjenek hüséges kormánypárti szavazó mamelukokat, az elveiket, ideáljaikat pedig ápolhatják a maguk legjobb belátásuk szerint.

A Bánffy Dezső elvtársai bent vannak a kormánypártban, ott töznek-kotyvasztanak mindenféle mérges keverékeket a miniszterek közelében, hogy a szag sokszor az orrukba csap. A Bánffy lapjai nap-nap után tüzet okádnak a miniszterelnökre, gyanusitják piszkolják, rágalmazzák. O pedig elfintoritja az orrát, nyel nagyokat é nem szól semmit. A Bánffy kreaturái basáskodnak, szemtelenkednek, s a miniszterelnök tür.

Az agráriusok, a merkantilisták valóságos hadjáratot intéznek egymás ellen. Szidják egymást, van olyan, a ki egyenesen kiállitja az obsitot a miniszter számára is. A miniszterelnök pedig hallgat, hajlik ide, hajlik oda a jog, törvény és igazság serpenyőjében, mond bókokat ennek is, annak is, de határozott elvi kijelentésektől tartózkodik mindig. Ugy beszél az agráriusoknak, hogy tapsokat arathasson tőlük, de azért, ha a merkantilisták bankettjén poharat emel, azok is meg lehetnek vele elégedve.

Mindenkivel szemben udvarias a kormány, csak egy ellenfelet, mondjuk ellenséget lát, a néppártot. A miniszterelnök eddig minden beszédét felhasználta arra, hogy a néppártnak leghatározottabban ellene nyilatkozzék. Mindig tudott ujabb és ujabb különbségeket találni, a melyek őtet attól elválasztják, sőt nem régiben dicsekedve vágta ki, hogy bennünket az ellentétek egész világa választ el egymástól. Lapjai, nézeteinek terjesztői, állandó rovatot tartanak arra, hogy a néppártot népszerűtlenné tegyék, hogy gyanusitsák, hogy ellene minden képzelhető eszközzel harczoljanak. Tegyenek a néppártiak bármit, dolgozzanak a nép anyagi vagy szellemi haladásáért bármekkora erőfeszitéssel, minden működésükre gúnyt, rágalmakat szórnak, bármily önzetlen, bármennyire hasznos és áldásthozó is az a működés, a hatalom és uszályhordozói készek neki gáncsot vetni.

Mi ezekről a különbségekről rég tudtunk, hirdettük is állandóan és megmondjuk előre, hogy a különbségek világából még uj világok is fognak támadni a jövendőben. Mi megbékélni egymással nem fogunk soha, a mint a tüz és viz sem fér meg egyazon helyen soha. Miért? Azért, mert ők liberálisok, mi pedig keresztények vagyunk. A vallástalan felvilágosultság, a mely magát

---

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Tónika emléke.

Akárhányszor trombitás angyalkákat látok lerajzolva pufók arczocskáikkal, mindannyiszor eszembe jut Tónika. Az ő arczocskája ugyan kevésbé volt pufók, csak épen a haja volt szőke és göndör és a szeme volt olyan szelidkék, mint a mennyországbeli társaié.

Ott laktak nem messze tőlünk, alacsony pinczeszobában* s én gyakran láttam őt, mindannyiszor, valahányszor szép temetéseket néztünk végig. Tónika már 12 éves volt, de alig látszott többnek nyolcz esztendősnél. Pedig hogy kihuzta magát, mikor a sorban mentek! Egy, kettő! szép rendbe, elől a vörösképü vastag karmesterrel, a ki mint valami diadaljelvényt, ugy tartotta kezében fehérgombos pálczikáját. Az apró zenekar szeme azon a fehér gombon pontosult össze, hogy mintegy villannyütésre rákezdjék a gyászindúlót. Még a Tónika arczocskája is neki gömbölyödött olyankor, halvány pirosság szökött a bőre alá és bársony dolmánykája libegett-lobogott utána

Az apró testvérei az utczasarokról lesték. Jó Istenem! micsoda parádéban van a Tónika, oh milyen jó dolga van, jó dolga van, mint a királynak. Csak annak lehet uribb módja nála, a ki abban az üvegkocsiban fekszik, a mit azok a bódités lovak huznak. Alig zörög a hintó, talán a kereke is bársonyból van, csupa selyem meg bársony. A négy sarkán lámpák égnek, tetején ezüst angyal imádkozik, talán egy igazi, egy eleven angyal!

Összefogózkodnak, kisérik egy darabig, azután mivel hajlik is az idő alkonyatra, a szép temetések mindig alkonyaton vannak, hát visszaballagnak a házuk elébe, a porba játszani. Összeszedik a száraz leveleket, az akácz csokányokat, eldugott rejtett kincsük is van elég, apró, talált gyufaskatulyák, szines papirdarabok, a miket a szomszéd boltból sepertek ki. Játszanak ők is temetést és fujják hozzá a gyászindulót.

Tónika is hazakerül nemsokára. Még rajta van a bársonydolmány, hóna alatt a trombitáját szoritja, alig piheg, ugy elfáradt a sebes menésben. Hazafelé ő is futva jön mindig, mint a hogy a bóbitás lovak jönnek trappban a gyászkocsival. De hisz elvégre ő is a parádéhoz tartozott s ott csakugyan egyet számit a ló, az ember, vagy talán még többet a ló, mert a széna drágább, mint a szilvásgombócz. A Tónika lénungjából csakhogy épen szilvásgombóczra tellett, oh de micsoda szilvásgombóczok voltak azok miket anyika főzött! nem olyan volt az, mint a másé. Anyika betette a szilvát este a faragott szekrénybe, a mit hazulról hoztak, nagymessziről, Prága városából, akkor, a mikor még jó módjuk volt, mig meg volt a papa, no és mondom beteszi anyika a szilvát, reggelre épen olyan édes lesz, mint a milyent otthon ettek, régen . . .

Este nem esznek semmit, hogy reggel annál éhesebbek legyenek.

Tónika sem evett. Száraz volt a torka, két pohár vizet ivott meg egymásután. Odakint feljött a hold s az utczákon végig kigyultak a villamos lámpák. A szép magas házak még nagyobbak lettek az esteli világosságban, a fák mintha ezüstbe öltöztek volna és fehér volt az utcza köve, hogy szinte vakitott.

Tónika beterelte a testvéreit, az anyjuk még nem volt otthon. Az ágyat felvetette nekik, kettő volt a szobában, az egyikben az anyjuk hált, a másikban ők huzódtak meg hárman a három fiu. A hold benézett hozzájuk, bevilágitott ugy, hogy még lámpát se kellett gyujtani. Tónika a holdat nézte s mint az anyja szokta, mesélt a gyerekeknek, hogy elaludjanak. Mesélt, mesélt a szép országról, a szép városról, a min egy nagy viz folyik körösztül, mesélt a rossz királyról, ki a jó embert beledobatta a nagy vizbe.

Csak ugy borzongtak belé. Ugy ám, de a jó emberért eljöttek az angyalok. Hét angyal, hét csillag képében szállott le az égből. És felvitték a jó embert. A rossz emberért pedig hét manó jött el, a kik bedobták őt a mély hegyek közé, a sötét barlangba.

Körül-körül a falon mintha integettek volna

Mai lapunk 4 oldal.

00000041

most liberalizmusnak nevezi a világ előtt, a gyökerében pedig atheizmus, szabadkőmivesség, tehát a kereszténységnek esküdt ellensége, ezért azzal egy gyékényen nem árulhatunk soha.

Lehet a pártunknak sok hibája, lehet, hogy lesz idő, a mikor ebben az alakjában megszünik létezni, hogy helyébe uj támad, de ha bármily külsőt ölt is magára, az az egy bizonyos, hogy a liberalizmusnak örökös ellensége leend. A mig a keresztény elveknek hivei lesznek, a mig a kereszténység, mint élő, mozgó valóság szerepelni fog, addig a liberalizmusnak mindig lesz egy ellensége, a melytől öt az ellentétek egész világa fogja elválasztani. És pedig mennél erősebb gyökeret ver a liberalizmus az egyik részen, annál erősebb lesz a kereszténység a másik oldalon. Mert a liberalizmus csak rombolni tud, a mit helyébe épit, az mind ingoványos, süppedő talajon épült. Állandóságr nem jellemzi soha. Csődöt mond a tudományban, csődöt mond a humanizmusban, a jogban, törvényben és igazságban, a mit épitett, hovanamar le is fogja rombolni. A mit ezelőtt száz esztendővel nagyra emelt, hogy vele milliók szemeit káprázztassa el, azt ma már kénytelen gyarló gyenge emberi alkotásnak tekinteni. A kereszténység ellenben örök, elvei, törvényei elmulni nem fognak soha. Az emberek, a kik ezeknek az elveknek megvalósitására hivatva vannak, lehetnek gyengék, tapasztalatlanok, megakadályozhatják az eszméket fejlődésükben, de az csak ideig-óráig történhetik. Minél erősebb lesz a keresztényellenes liberalizmus az ő támadásaiban, minél többet ront, a kereszténység annál nagyobb erővel, annál tokozottabb hévvel fog épiteni.

Mi legkevésbbé sem busulunk a miniszter támadásán. Tudjuk, hogy ennek a természet rendje szerint is igy kell lenni. És azt is tudjuk, hogy minél nagyobb lesz onnan a nyomás, annál erősebben és biztosabban fognak a mi keresztény elveink diadalra jutni.

A megye közigazgatása.

Ma délelőtt 10 órakor *Fáth* Pál báró főispán elnöklete alatt a vármegye közigazgatási bizottsága ülésre jött össze, a mely ülés folyamán az egyes közig. ágak szakreferensi jelentéséből rózsás képet alkothatunk a mi közigazgatásunk szabályos kerékmenetéről. Az előadói könyvek numerusai mellett ott fityeg az elintézési dátum, az örök mobil működik, de ha egy kis göröngy megy alá, nagyon recseg, már, régi és rossz; nem azért rossz, mert régi, de hiányzik belőle a régiek ereje. Az autonom jogok csak papiron vannak, érvényesiteni pedig csak ott lehet, a hol fizetni is kell. A liberális rendszer 33 éves uralma alatt elveszett a törvényes intézkedés iránti érzék s a törvénytelenség is csak akkor jő számitásba, ha a garasokról van szó. Ezt a felfogást igazolja a mai közigazgatázi ülés is.

Az alispáni jelentés kapcsán dr. *Paizs* Gyula ama meggyőződésnek ad kifelezést, hogy a közönség a törvényerejü szabályrendeleteket nem ismeri, sok szabályrendelet létezéséről tudomásuk sincs, sőt megtörtént, hogy keresett egy-egy szabályrendeletet a ráczalmási jegyzői hivatalban, a hol a kezelés nagyon jó s ott sem találta meg. Milyen állapotok lehetnek ott a hol a jegyzők hanyagabbak? *Ez calóságos ázsiai állapot, ugy, hogy legjobb volna az egész közigazgatást megszüntetni.* Kéri a bizottságot, utasitsa az alispánt, hogy a szabályrendeletek összegyüjtése iránt intézkedjék, szerezzen adatokat a nyomatási költségeket illetőleg, tanulmányozza e kérdést s tegyen ide jelentést.

Huszár Agoston alispán adta meg erre a választ. Várruk, hogy visszautasitja a községi elöljáróságok ellen felhozott vádakat, de azt nem tette sem ő, sem más, pedig ha igaz — a mit kétségbe vonni nem szándékunk — dr. Paizs állitása, akkor az oly sulyos vád a jegyzők kötelességtudása s teljesitése ellen, a mi árnyat vet mindazokra, a kik a hivatalvizsgálatokra hivatva vannak, mert a szabályrendeletek nyilvántartása kötelessége az alantosnak, ennek az ellenőrzése pedig nem kisebb kötelessége a felettes hatóságnak. *Huszár* alispán köszönettel tudomásul veszi az elmondottakat s midőn kijelenti, hogy a szabályrendletek kinyomatási kérdése már évek óta huzódik, megigéri, hogy ez ügy kedvező elintézését — bár pénz nincs — megkisérli. Egyébként azt hiszi, hogy a jegyzőségek őrzik a szabályrendeleteket.

Koller Pál helyesen jelentette ki, hogy létező szabályrendeletek hiánya a jegyzők hanyagságára vezethető vissza s ily irányban kéri a vizsgálatot. Ez inditvány azonban eredmény nélkül hangzott el s miután *Varga* főorvos felről-évre az alispáni jelentés kapcsán javasolta a szabályrendeletek kinyomatását, ismét dr. *Paizs* Gyula emelkedett szólásra. Nem veszi tudomásul az alispáni jelentést, mert *sok esetről nem tudomása,* a midőn a községek meg sem kapták a szabályrendeletet. Kivánja a szabályrendeletek kinyomatását mielőbb, mert az törvény s csak igy lesz könnyen hozzáférhetővé. Példát hoz fel, — sőt fogadást ajánl, hogy a megyében sok ember épitett, sőt ő maga is a nélkül, hogy ismernék az épitési szabályrendeletet s *igy állt az az állapot, hogy az épitkezések ⅔-ad része szabálytalan ugy, hogy kellő ellenőrzés mellett birságot, sőt még lebontást kellene alkalmazni.*

Szüts főjegyző szerint még *Sárközy* idejében határozott a közgyülés e tárgyban eredménytelenül. Dr. *Molnár* Béla szerint e hatósági kérdés tárgyalására nem illetékes, a bizottság mégis jelentéstételre utasitja az alispánt.

Balassa tb. főjegyző előterjesztése folytán megemlitjük, hogy *Pacher* Mihály pákozdi, *Bárányos* József szolga-egyházai és *Czizmadia* J. nos abai lakosok kivételes nősülés iránti kérvénye pártolólag terjesztetik fel a miniszterumhoz.

A 95 méteres vasuti tűztávlat leszállitását kérte a bizottság julius üléséből. A kereskedelemügyi miniszter 6 nónap után adott is választ, még pedig tagadólag azzal az indokolással, hogy a vasut mentén kevés a gabona s azt, ha meg is szárad hordassák el. A kisgazdák érdekeinek ily mellőzését *Fáth* főispán sem tartja helyesnek s inditványozza, hogy ujabb felterjesztés intéztessék a kereskedelemügyi miniszterhez, sőt felkéressék a földmivetésügyi miniszter is az ügy támogatására.

Festetics Bennó kir. tanfelügyelő több ügy referálása után, hogy *Wälinger* Márton mányi tanitó ellen tegyelmi rendeltetvén el, a tárgyaláson Taratás tb. főszolgabiró is részt vett s 53 kor. eljárási költség kiutalását kéri. Bár az 1863. évi helytartó-tanácsi rendelet világosan megmondja, hogy ily ügyekben a főszolgabiró hivatalból jár el, a bizottság még sem hozott elutasitó határozatot, hanem a fegyelmi itélet beszerzését rendelte el.

Egyéb említésre méltó ügy hiányában *Fáth* Pál báró főispán megköszönte a bizottsági tagok ez évi buzgó fáradozását s boldog uj évet kivánt. A bizottság nevében *Kenessey* ügyvéd mondott köszönetet a főispánnak a bölcs vezetésért s midőn a főispánnak s családjának boldog uj évet

---

a szent képek és a kis Szüz Mária szobor az ágy mellett szorosabbrafogta az olvasóját. Odakint hirtelen szél támad, mely söpörte a száraz levelet s az ablakot teleszorta porral. A hold följebb kuszott az égen s már nem nézhetett be a kis szobába. A mesének vége volt, a gyerekek aludtak. Tónika volt egyedül ébren, a köhögésével küzködött, mely éjszaka mindig előfogta. Csak éjszaka, nappal nem volt semmi baja sem. Pedig inkább nappal köhögött volna, a mikor nem alusznak a gyerekek, ilyenkor még fölveri őket. Mikor milyen édesen alusznak! A szájuk félig nyitva, hogy látszanak apró, fehér fogaik, sóvárgó kis vonás ül az ajkuk szögletében, bizonyára a szilvásgomböczok körül jár a lelkük, mely álmukban átváltozik aranynyá.

Reggel öt órakor fölébrednek, még épen hogy otthon találják az anyjukat. Ott csüng a nyakán valamennyi: mit hoztál anyika? Csak győzzön felelni nekik. Azután, hogy a gyerekek jók legyenek, egész nap jók legyenek, hát kezdhetik előröl a mesét.

Reggel más mese járja, olyan mese, a miben az anyjuk is hisz egy keveset. A nap melegen süt rájuk örül az életnek fü, fa, virág dalolás hangzik be az utczáról. Láthatatóan ott hömpölyög a reménység végig-végig, mint hullámzó delejes áram, babonás elixir, mely erőt ád megint, hogy egy nappal odébb toljuk a szekerünket.

Az asszony a lelkéből beszél és szinte csillognak a szemei:

— Ugy, ugy édes rózsafáim, kis bimbócskáim, talán egy esztendőt se várunk már, csak addig türjetek egy keveset, csak addig. Oh micsoda jó dolgunk lesz! Hazamegyünk! Nagymamácska mindennap vár, kimegy egészen a mély hegyekig és bekiált a sötét barlangokba: mikor jönnek, mikor jönnek már az én kis gyönge ágacskáim? főztem nekik czukros kávét, édes mint a méz, sütöttem fehér kalácsot, fehérebb mint a hó! . . .

No és egyszerre ott termünk nagymamácska nyakába: itt vagyunk! itt vagyunk! el se megyünk többé!

Jánoska megtanul képeket faragni, szép Szüz Máriákat, szent Józsefeket, Venczelkéből pap lesz, mert mindig leghamarabb megtanulja az imádságot.

— Hát Tónikából? faggatják amazok.

— Tónikából? nagy, nagy muzsikus, a ki az angyalokkal muzsikál versenyt szépséges szép nagy templomokban . . .

Tónikának is fölcsillan a szeme s csak a fejével bólint rá. Azután elöveszik a harisnyát s megolvassák a szép ezüstforintosokat. Hány hija még? Oh bizonyára megadja az Istenke, talán mához egy esztendőre. Inkább szilvásgomböczot sem esznek addig.

Kiülnek a porba játszani. Megtalálják a száraz leveleket, az akáczcsokányokat, nagy örömükre még egy egész halmaz szines papirost is fedeznek föl az udvar végén valami öcska ládában. Most megépithetik a templomot is. Jánoska beállogatja a Szüz Máriákat, Venczelke papot játszik, csak a Tónika ráérne már egyszer nekik is muzsikálni. De Tónikának pénz kell keresni a szép nagy temetéseken és igy inkább imádkoznak, hogy sok, sok gazdag ember haljon meg.

Igy, nap, nap után.

Fehér pihék szállongtak már a levegőben. Reggelenként puha takaró födte az utczákat, a házak tetejét, csillogó, fagyos hószilánkok ültek meg a fák leveletlen galyait. Tónikát régen nem láttam.

Egy reggel beállitott az anyja. Fekete kendővel volt bekötve a feje s a szeme ki volt sirva:

— Tónika elment az égbe muzsikálni . . .

Szép, nagyon szép temetése volt. Neki már ugy sem kellett utiköltségre többé, a meggyüjtött forintosok oda mentek mind. A hintónak mintha bársonyból léttek volna a kerekei, csupa selyemből, meg bársonyból. Még az esüst angyalka is szebben imádkozott az üveg-kocsi tetején.

As aprók belefogózkodtak az anyjuk szoknyájába és kerekre nyitották őszinte, világoskék szemeiket:

— Most, most van igazán jó dolga Tónikának! Tónika már muzsikál a nagy templomban . . .

Mányiné Prigl Olga.

00000043

kivánt, azon ohajának adott kifejezést, hogy a jövőben is oly vezére legyen a bizottságnak, mint a főispán.

Az ülés 1 órakor ért véget.

UJDONSÁGOK.

— **Requiem dr. Steiner Fülöp püspökért.** A székesfehérvári Oltáregyesület nagynevü alapitója, dr. Steiner Fülöp püspök lelki üdvéért folyó hó 10-én d. e. 10 órakor a szemináriumi templomban *Szuborits* Jenő apátkanonok egyesületi igazgató, a vezetőség s tagok jelenlétében gyász-szentmisét mutatott be a Mindenhatónak.

— **Követendő példa.** *Göbel* János György elemi iskolai igazgató igen szép eredménynyel számol be *Havranek* József polgármesterhez intézett jelentésében a gyermekek Vörösmarty-ünnepélyéről. A legfontosabb része a jelentésnek, hogy a gyermekek között ez alkalommal koszorura 113 kor. 31 fill. jött össze. A koszorura ezen összegből 40 kor. fordittatott, a fennmaradt 73 kor. 31 fillért fentnevezett igazgató „*Vörösmarty Mihály alapitány*" czimén gyümölcsözőleg kéri kezeltetni. Kéri továbbá a város tanácsát, hogy ezen tőkéhez csatolja évenként a tőkéjjek 80—100 koronára rugó kamatát, a mi által egy tekintélyes tőke kamata lenne fordítható oly tanulók jutalmazására, a kik legnagyobb szorgalmat s legtöbb sikert érnek el Vörösmarty költeményeinek szavalásában. Kövessük a szép példát!

— **Hivatalnokok Otthona.** Csak néhány napos az eszme, máris elmondhatjuk róla, hogy testet öltött. Belátták ugyanis hivatalnokaink, hogy akkor, a mikor a szövetkezés, társulás szelleme jótékony szellőként vonul át beteg társadalmunk felett, szükségük van egy helyre, a hol nem idegenek a nagyuri testvérek között, s a rangkérdés nem képez válaszfalat, a hol családi tüzhelyén kivül is otthon érezheti magát családjával, barátaival, kenyeres pajtásaival együtt, a hol szükség esetén segélyt, betegség esetén orvoslást nyer, tápot nyujthat szellemi életének, s szük körben, mégis nagy eredménynyel gyümölcsöztetheti tehetségét. Körülbelül ily értelmü megnyitó beszéddel üdvözölte *Sigray* Gyula id. elnök a mintegy százan egybegyült hivatalnokokat, a kik élénk lelkesedéssel fogadták a veterán tisztviselő szavait, s nagyhangu felkiáltással az Otthont megalakitottnak nyilvánitották, s a szervezési szabályrendelet kidolgozására egy szükebb körü bizottságot küldtek ki, Ez volt tulajdonképen az értekezlet tárgya, s akarjuk hinni, hogy az ez alkalommal megnyilatkozó lelkesedés nem szalmaláng, hanem komoly férfiak komoly megnyilatkozása. Szebben alig kezdődhetett volna a szervezkedés, szövetkezés nagy munkája, mint a Szózat eléneklésével, melyet egy, a hivatalnoki karból rögtönzött banda kisért szép zenéjével. Ima volt ez, szivből fakadó lelkes ima, mely meghallgatást nyer a Mindenhatónál.

— **Vörösmarty-ünnepélyek.** A hol csak magyar sziv dobog, mindenütt méltó kegyelettel ünnepelték meg a magyar költő fejedelem születésének százados évfordulóját. Az országos ünnepély után viszhangként tünik fel itt is, amott is a kegyeletes lelkesedés ünnepi hangja; társas körök, tanintézetek, egymásután tesznek eleget hazafias kötelességöknek. A hazaszeretet részére emelt uj oltár épitéséhez a felsővárosi olvasókör is hozzájárult egy-két ködarabbal. F. hó 8-án este fél 8 órakor zsufolásig megtelt az egylet uj olvasóterme előkelő, lelkes közönséggel. *Tóth* Aladár, a kör elnöke, miután a közönséget üdvözölte, átadta a szót *Festetich* Bennó gróf kir. tanfelügyelőnek, a ki felolvasta Vörösmarty emlékezetére irt remek prózáját, melyet szépsége, szingazdag volta, mély bölcselete és lángoló lelkesedése valóban az alkalmi prózák legkiválóbbjai közé sorol. A felolvasás folyamán Vörösmarty mellszobráról lehullott a lepel. A kör lelkes igazgatójának *Havranek* Antalnak művészi vésőjét s nemes jószivüségét hirdeti e művészi alkotás, mely meglett férfi-korában ábrázolja a költőfejedelmet. A nagy figyelemmel hallgatott felolvasást lelkesen megéljenezték. Ez után *Kuti* Fülöp a kör jegyzője szavalta el *Egressy* Gábor „Vörösmarty emlékezete" czimü ódáját, mely a maga közvetlenségével és kvalitásával, a mihez hozzájárult, a szaváló kitünő előadása s rátermett organuma, nagy hatást ért el. Majd, miután Tóth Aladár elnök záróbeszéde elhangzott, az ünneplő közönség állva elénekelte a Szózatot.

A főreáliskola Vörösmarty-önképző köre, a mely a nagy költő szellemét van hivatva kultiválni, szintén kivette a maga részét az általános ünneplésből. Vasárnap délelőtt 10 órakor már megtelt a nemzeti szinü lobogókkal s draperiákkal csinosan diszitett tornaterem, sőt a folyosók nem maradtak üresek. Az ünnepély Mozart nagy hatásu Nyitánya vezette be, melyet *Babassa* S. Kálmán vezetése mellett az ifjusági zenekar adott elő gondos precis játékkal. Általában a mi szépet s jót tudunk, azt elmondhatnók az ifjak ezen ünnepélyéről. A fiatalság nemes becsülete, a lelkesedés tüze jellemzi az ünnepély lefolyását, a szereplők minden tudásukat, tehetségüket iparkodtak felszinre hozni, hogy leróják a szeretet, a kegyeletes emlékezet adóját a százados évforduló alkalmával s az a vezetők gondos tapintata folytán sikerült is. Dicséret illeti meg a szereplők mindegyikét. Nem mondhatjuk szebbnek *Berger* megnyitó beszédét *Schlesinger* énekszámainál, avagy *Szabó* és *Schmiedhoffer* szereplését *Bernstein* szavalatainál. Egy volt a forrás a lelkesedés s ez oly kedves zománczczal vonta be az egész ünnepélyt, hogy kritika helyett csak velők érezni és lelkesedni lehetett. Az ünnepélyt *Holló* Lajos ügyes szónoki tehetségre való előadása után a Szózat eléneklése zárta be, mely méltó koronája volt annak az ünnepélynek, mely mindenkor dicséretére válik a reáliskolai ifjuságnak.

— **Névváltoztatások.** *Kressák* Lajos pénzügyőri főbiztos és kiskoru gyermekei vezetéknevüket *Bokor*-ra, kisk. *Stern* Lipót Pál moóri születésü komáromi lakos *Szigeti*-re, *Karpelesz* Antal czeczei lakos pedig belügyminiszteri rendelettel *Kovács*-ra változtatta.

— **A czisztercziták névtára.** A czisztercei rend most adta ki névtárát az 1900—1901. iskolai évre. A pápa és király neve után külön lapon következik a rend főnökének *Vajda* Ödön Pálnak a zirczi, pilisi, pásztói és szent-gothárdi egyesitett apátság apátjának neve. A Névtár adatai közül ismertetjük a következőket: A rendi kormánytanácsnak tizenhét tagja van. A névtár a zirczi, a szent-gotthárdi, az egri és székesfejérvári konventek tagjai után a rendházakat ismerteti. A rend vezetése alatt 14 plebánia áll, ezekben a római katholikus hivek száma 26,694, az iskolaköteles gyermekeké 4753. A rend kegyurasága alá 15 község tartozik, vezetése alatt pedig négy főgymnasium áll és pedig a mostani iskolai évben az egri főgimnázium 418, a székesfejérvári 343, a pécsi 410 és a bajai 265 tanulóval. A rend összes személyzetének száma 144 és pedig 1 apát, 103 áldozópap, 40 növendék, a kik közül 15 a budapesti hittudományi intézetben, kettő az insbrucki, kettő a bécsi egyetemen tanul. A rendtagok sorában van 2 aranymisés áldozó pap, 1 főigazgató, 1 orsz. képviselő, 1 egyetemi tanár, 69 főgimnáziumi rendes tanár, 10 hittudományi, 1 kánonjogi, 16 filozofiai doktor. A rend legidősebb tagja *Mayer* Móricz József, a ki 1815-ben született, s 1840-ben tett fogadalmat. Az elmult esztendőben két halottja volt a rendnek: Burghardt Leo rendi alperjel és Inczédy Dénes kiérdemült főgimnáziumi igazgató.

— **Köszönetnyilvánitás.** Fogadják mindazok, kik felejthetetlen, jó atyánk, *Kölgyesy* Alajos, nyug. posta-altiszt gyászos elhunyta, illetve temetése alkalmával részvétüket nyilvánitani, a koporsóra koszorut helyezni, a temetésre fogatait elküldeni vagy azon megjelenni szivesek voltak, főleg pedig a helybeli *posta fő- és altisztek* hálás köszönetünket. *Kölgyesy testvérek.*

— **Adomány.** *Heilmann* Mariska egy szép oltárteritőt ajánlott fel az Oltáregyesület czéljatra, mely nemesszivü cselekedetért ez uton is köszönetet mond az egyesület vezetősége.

— **Meghivó** a *Magyar Gazdaszövetségnek* f. é. december 17-én d. e. 10 órakor a Köztelek nagytermében tartandó *közgyülésre.* Tárgyak: 1. Elnök megnyitó. 2. Az ügyvezető jelentése. 3. A számadások bemutatása. 4. Választások. 5. Inditványok. Erre a szövetség minden tagját ezennel meghivjuk. Ezt követi d. e. 11 órakor: a) Bernáth Béla orsz. képviselő előadása az olasz bor behozatáráról. b) Jeszenszky Pál. az O. M. G. E. titkára: c) Zselénszky Róbert gróf: A gabonavámokról. Ez *előadásokra az érdeklődőket szivesen látjuk.* Budapest, december 12. *Az ügyvezető.*

— **Érd megállóhely.** A kereskedelemügyi miniszter Budafok és Érd állomások között a 10. számu óránál „Érd megállóhely" elnevezéssel a személyvonatok részére megállóhelyet engedélyezett.

— **Fiatal életunt.** Mintha csak átok ülne a mi fiatalságunkon, az öngyilkosok ördöge a legtöbb áldozatot azok közül szedi. Alig undorodunk meg egy-egy öngyilkos kéztől, ijesztőleg tünik fel a másik, a harmadik, stb. Ismét hirt kell adnunk egy ily öngyilkosságról, melynek szereplője egy fiatal állatorvostanhallgató volt. *Tóbel* Ferencz alapi lakos Imre nevü fia a napokban Budapestről váratlanul Alapra érkezett s otthon a szokatlan látogatást szivbajával indokolta. A szülők mitsem sejtve megnyugodtak a dologban, mignem a fiunak az esti órákban történt eltünése aggodalomba ejtette az egész családot. Az aggodalom jogos volt, a megérkezést követő napon Ferencz, a család legidősebb fia a tehénistálló padlásán felakasztva találta önsegét. Mig az öngyilkos körül foglalatoskodtak, nevaláirás nélkül egy sürgöny érkezett: „Imre öngyilkos lesz, mentsék meg a haláltól." Már késő volt. Ugyanezen napon érkezett meg az öngyilkos búcsulevele is, melyet *Arany* Zoltán jegyzőhöz intézett.

— **Hirtelen halál.** F. hó 1-én egy lerongyolt ruhájú férfiu a Tácz községhez tartozó Kis-Föveny pusztán bekopogtatott *Dula* István ottani lakoshoz s szállást kért. Evett-ivott a pázsán a meleg birkaistállóban kapott szállást. F. hó 8-ig tartózkodott a pusztán az ismeretlen, a mikor is felkérték, hogy távozzék. Utnak is indult, de visszafordult s lerekűdt a puszta mellett elterülő tisztáson. Észrevették a pusztabeliek s Dula István kocsira tette s be akarta vinni a pusztára, azonban nem ért oda élve, mert az uton hirtelen meghalt. Iratok hiányában személyazonossága megállapitható nem volt, a halál okául szivszélhüdés konstatáltatott.

— **A székesfejérvári korcsolyázó-egyesület** f. hó 16-án tartja rendes évi közgyülését a Vörösmarty-kör helyiségeiben. E közgyülésre a t. tagokat ezennel meghivja az elnökség.

— **Kik nyerhetnek játszási engedélyt?** A belügyminiszter tapasztalta, hogy vidéki hatóságok egyeseknek, társulatoknak különféle mutatványokra, előadásokra engedélyt adnak, daczára, hogy a miniszertől ezeknek a társulatoknak nincsen engedélyük. A miniszter most körrendeletet intézett a hatóságokhoz, a melyben meghagyja, hogy csak azoknak adjon a hatóság előadásokra, mutatványokra engedélyt, akiknek ilyenek tartására a belügyminisztertől országos engedélyük van.

00000046

— **Nyilvános köszönet.** A nagylángi önk. tüzoltó-egylet javára a f. évi november hó 25-én tartott tánczvigalom alkalmával felülfizetni szivesek voltak: id. gróf Zichy János 20 kor., id. gróf Zichy Jánosné 10 kor., ifj. gróf Zichy János 20 kor., gróf Zichy Henrik 20 kor., Zichy Lujza grófnő 4 kor., Schulz István 2 kor., özv. Tömör Antalné 2 kor., dr. Lehotzky Imre 1·40 fill., Nagy Ödön 2 kor., Truka József 1·40 fill., Andráskovits József 1·40 fill., Heiszler Géza 1.40 fill., ifj. Simon István 1·80 fill., Plétter István 2 kor., Kardos Ferencz 1·40 fill., Sinipl Paula, Wolff Károly, Mester István, Szalai János 80—80 fill., Csonka Lajos, Rondonelli Gyula, Wild András, Cseh Sándor 40—40 fill., Schiermann Lujza 1 kor., — Fogadják a nemeslelkü felülfizetők az egyleti parancsnokság hálás köszönetét. — Szivességét megköszönve maradtam kiváló tisztelettel *Wolff Károly* h. főparancsnok.

— **Hirdetmények.** Folyó 1900. évre a törvényhatósági utadó kivetve lévén, ezen kivetés a városi számvevőség hivatalos helyiségében (városház, földszint, 13. sz. ajtó) f. évi deczember hó 15-ik napjáig mindenkor a délelőtti hivatalos órák alatt közszemlére kitéve lesz, hol az mindenki által betekinthető. Az 1890. évi I. t.-cz. 23. §-a alapján azon adózók, kik ezen adónemmel megróva vannak, felhivatnak, hogy amennyiben a kivetést sérelmesnek találják, a fent kitüntetett időtartam alatt felszólamlásaikat annál is inkább irásban adják be, mert ellen esetben az elkésetten beérkezettek figyelembe nem vétetnek, s továbbá, hogy ezen idő alatt adókönyvecskéiket az utadó bejegyzése végett — birság terhe mellett — mutassák be, az uj adózók pedig adókönyvecskét szerezzenek. — 1900. évre a városi pótadó kivetve lévén, ezen kivetés a városi számvevőség hivatalos helyiségében (városház, földszint, 13. sz. ajtó) f. évi deczember hó 15-ik napjáig mindenkor a délelőtti hivatalos órák alatt közszemlére kitéve lesz, hol az mindenki által betekinthető. Felhivatik ennélfogva a város adózó közönsége, hogy a mennyiben a kivetést sérelmesnek találja, felszólamlását a kivetés kitételének napját követő 15 nap alatt annál is inkább irásban adja be, mert ellenesetben az elkésetten beadottak figyelembe nem vétetnek. Székesfejérvárott, 1900. évi november hó 29-én. A városi hatóság.

— **Tüzek.** Pázmánd községben, — mint levezőnk irja — f. hó 9-én vasárnap éjjel 2 órakor Szendrei János pajtája kigyuladt, földig porrá égett a benne levő cséplő gép, rosta s egyébb gazdasági eszközökkel együtt. Mentésről szó sem lehetett, mert egyszerre lángban állt az egész épület s igy csak a szomszéd lakóházaknak a felcsapó lángok s szállangó sziporkák ellen megvédésére szoritkozott az összeszaladt lakosság. A fejetlenség, zürzavar óriási volt. A községnek csupán öt derék lakosa állitotta ki fogatát s hoztak vizet a tüz tovább terjedésének megakadályozására. Nem volt a ki ráparancsoljon a bámész tömegre. Joggal kérdezhetjük hol volt a község birája? Hisz az előtte való napon tartott búcsú alkalmával is verte a mellét, hogy ő az első ember a faluban és a vész szinhelyén még csak nem is mutatta magát. Igen első ember, mikor adót kell behajtani, mert még vasárnapra is adószedést doboltat, a mint ez két héttel ez előtt történt a tiszta kath. községben; de mikor a suhanczok duhajkodását kellene megfékezni, rendet kellene csinálni, akkor és ott utolsó. Jellemzi különben a lakosságot egy a tüztől távozó embernek mondása: „Menjünk haza, már nem érdemes nézni.“ Már akkor t. i. nem csapkodnak magasra a lángok. A tüz oka eddig ismeretlen, valószinü, hogy boszu müve volt. — Ifj. *Szabó* József zámolyi lakos háza f. hó 8-án a délutáni órákban kigyulladt s mielőtt a gyors és tetemes oltási munkálat érvényesülhetett volna, a ház a tüz martaléka lön. A kár 600 korona, melynek nagyrésze biztositás folytán megtérül.

— **Öngyilkosság.** A városligeti fasor felső végén — mint a B. H. irja — mellbe lőtte magát egy uriruhás ember. Halálos sebével a Rókus-kórházba vitték. A rendőrség kideritette, hogy az életunt ember *Schlammadinger* Sándor, székesfejérvári születésü, negyvenhat esztendős hivatalnok. Régebben gyáros volt, de tönkrement.

Szinház.

Péntek, december 7.

Aranykakas. Blumentahl és Kadelburg vigjátéka nem tartozik azok közé a darabok közé, melyeket csak egyszer lehet megnézni, s melyek egy szezon alatt tökéletesen elkopnak. Bár mult évben láttuk már elégszer a vigjátékot, a mai előadásra is szép számmal gyült össze közönség, s kitünően mulatott Dachtelmayer Nepomuk (*Tisztay* Miksa) páratlan alakján, kifejezésein s gyönyörködött a darab költői szépségeiben, melyek megmentik azt a bohózati jellegtől s mintegy vigjátékká avatják. — *Lévay* Sárika (a fogadósné) játékában ujból tapasztalhattuk azokat a már emlitett hiányokat, melyek müvészetének nem nagy előnyére szolgálnak ugyan, de a közönségnek iránta való szympathiáját nem veszélyeztetik. Mert ha valami nagy müvészisséget nem is tud kifejteni Léval Sárika tulzásoktól ment discret játéka, magát előtérbe tolni nem igyekvő kellemes egyénisége azt. — t. i. a közönség szympathiáját — mindvégig biztositják számára.

Deczembsr 8—9.

A mit az erdő mesél. Géczynek, a felkapott népszinmüirónak legujabb darabja. Virágos nyelven beszélő parasztlegények és sentimentalis parasztleányok, Istentől elvetemült vadorzó, ki könnyekig meghat nemes philosophiájával az emberek gonoszságáról és a templomba nem járás magasztos eszméjéről, — költői nyelven megirt szerelmi duettek sutaparasztlegények és betüt sohasem látott viruló hajadonok között, drámai összeütközések, jellemharczok, séták a holdvilág mellett és borzalmas jelenetek az éjben — ime ezek azok az eszközök, mikkel Géczy József a felséges népet gyönyörködteti s annak hátát borzongatja, — a jobb izlésü közönséget pedig az unalom és bosszankodás kinpadjára huzza. Ideje már, hogy végleg letünjék e kores müfaj szinpadunkról: avval a néhány népszinmüvel, melyet kiválóbb iróink megirtak, ki van meritve teljesen a genre. S ha azoknak darabjaiban költői szépségük miatt sok mindent megbocsájtunk is, a mimelő utódok selejtes tákolmányait visszautasitjuk. Am jó, legyen népszinmü, de az legyen olyan, minöt Verger teremtett meg az olaszoknak, természetes és igaz, a durva, szilajvérü parasztemberek izzó, szenvedélyével, mely hatalmas erejével és mély igazságával megráz, ne pedig Géczy-féle trianoni pásztorjáték, melyben ildomos parasztlegények és leányok finom kicsiszolt körmondatok keretében szeretik és gyülölik egymást. Hogy a szereplők, kik e félszeg alakokat ábrázolták, maguk is félszegek és természetellenesek voltak, cseppet sem csodáljuk. Ugy vesszük e darabot, mint *nép*-szinmüvet és *nép*-előadást, ámbár igy is nem kis veszélyt rejt magában, mert a helyett, hogy fejlesztené a nép izlését, azt ferde irányba tereli.

Deczember 10.

Diplomás kisasszonyok. Erre vonatkozólag megmondtuk már véleményünket az első előadás alkalmával, mikor óva intettük a direktort a Kövessy-féle bohózatoktól. Reméljük, hogy minél kevesebbszer lesz hozzájuk szerencsénk.

(—).

Irodalom.

— **Előfizetési felhivás.** A Szombathely-egyházmegyei könyvnyomda dicséretes buzgalommal törekszik oly könyveket bocsájtani a közönség rendelkezésére, melyek az életből meritett gyakorlati tartalmuknál fogva legyenek hivatva Jézus szentséges Szive tiszteletének előmozditására, terjesztésére. A most kiadandó munka mintegy 25 ivre terjedő kis nyolczad alaku könyv, melynek czime: *„175 elbeszélés Jézus szentséges Szive ájtatosságának hasznos voltáról.“* lesz. Száznál több, e munkában felsorolt igaz tény bizonyitja, hogy Jézus könyörületes szive feltünő módon, testileg ugy, mint lelkileg segiti, jutalmazza buzgó, hü tisztelőit. Mig népünk ezen felsorolt tényekből bizalmat merithet s önkénytelenül is arra inditatik, hogy minden ügyét-baját az Oltáriszentségben dobogó isteni Sziv elé vigye, addig a lelkészkedő papság és tanitói kar oly segédkönyvet nyer ezen munkában, melynek a szószéken, az iskolában, de a közéletben is nagy hasznát veszi. A könyv ára 3 kor. 60 fill. Gyüjtőknek 10 példány után egy tiszteletpéldány jár. Gyüjtőiveket, melyek e hó végéig beküldendők, kivánatra küld a Szombathely-egyházmegyei könyvnyomda vezetősége.

— **A katholikus nagygyülés beszédei.** Vaskos kötetben jelentek meg a folyó évi augusztus 17—19-én Budapesten tartott katholikus nagygyülésen elmondott beszédek és felolvasások, melyeket a kath. körök orsz. szövetségének megbizásából Gyürky Ottón, a nagygyülés titkára adott ki. Annyi tanulságos és ugy katholikus, mint magyar nemzeti szempontból fontos dolog van e kötetben felhalmozva, hogy megszerzését minden katholikusra nézve kivánatosnak tartjuk. A kötet ára mindössze 1 korona 20 fillér, megrendelhető Budapesten, VIII. ker., Pál-u. 7. sz. II. emelet.

— **Az „Egyházi Közlöny“** 49. száma a következő tartalommal jelent meg: Vezérczikk: Vörösmarty Mihály. — Egyházi értesitő. — Üres jelszavak. — Tárcza: A tulvilágon. Hétről-hétre. — Bibliát a nép kezébe. — A papi koronák figyelmébe. — „Klerikalizmus“, a bécsi zsidók ijesztő réme. — A népnaptárakról. — A jezsuiták Németországban. — Egészséges-e az ebédutáni alvás? — Lelkipásztor. — Szószék. — Kérdések és feleletek. — Irodalom. — Személyi hirek. — Memento. — Hirek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. — A megrendelések Budapest, VII., Szegényház-tér 8. sz. alá a szerkesztőségbe küldendők. Előfizetési ára egy évre 10 kor.

Felelős szerkesztő: **Chay Antal.**

Takarmány zabos bükköny kitünő minőségü eladó.

Mintegy 400 méter mázsa zabos bükköny 800 koronáért eladó Kosaras Sándor szolgaegyházai birtokán.

Borovicska, törköly-pálinka és szilvoriumot

ajánl 5—10 és 14 literes kosárüvegekben, posta-utánvét mellett

Szepesi borovicskának literjét . . . — frt 70 kr.
Erdélyi 3 éves törköly-pálinka literjét 1 frt — kr.
Slavoniai 3 éves szilva-pálinka literjét 1 frt — kr.

Mérey Sándor,

Budapest, VII., Csömöri-ut 29. szám.

Keresztény, lelkiismeretes kiszolgálás és az áru tiszta, természetes valódiságáért szavatosság biztosittatik.

Nyomatott Debreczenyi Gyula könyvnyomdájában Székesfehérvárott, Iskola-u. 4. sz.

00000048